

– Sleppið sjónvarpinum úr vandasjógvinum

Oddagrein

IKKI kann sigast, at mentunarlaga orðaskiftið her á landi er serliga virkið - við undantakið av málspurninginum. Á øðrum mentanarlígum økjum er tað bert hissini, at týðandi og álvars-ligir spurningar verða umræddir. Ikki tí, kar-marnir skuldu verið í lagi, tí vit hava nógvar loftmiðlar, vit hava rúgvu av feløgum og felags-húsum umframt stóra politiska pallin, lög-tingið - til at hýst einum miðvísium og seriøsum orðaskifti. Eitt mál, sum eftir okkara tykki, er gingið alt ov lætt og skjótt um, men sum eigur uppborið eitt vakið eygað og oyrað, er okkara sjónvarp og tess leiklutur í samfelag okkara.

NÚ um dagarnar skrivaði formaðurin í sjón-varpsnevndini sera áhugaverða men eisini skelkandi grein undir heitinum "Sjónvarp Føroya í vandasjógvi", har hann ávarar um gongdina, nú sjónvarpið nærum er givið upp fyri skutil. Hetta av fleiri orsökum. M.a. teirri at ætlanin hjá bæði undanfarna landsstýri og sjónvarpsleiðisuni at figgja part av rakstrinum við spæli og kapping varð stegðað í tinginum. Við teirri grundgeving, at hetta fór at ganga út yvir tey mongu áhugafelgini, ið lutvist liva av spølum ol.

TAÐ er greitt, at tá sjónvarpið verður strokið av figgjariológini og tað samtiðis ikki kann fáa inn-tøkur aðrastaðnis frá - tá er hesin stovnurin vissuliga í vandasjógvi. Og spurningurin er, um vit kunnu liva við hesum. Tað kunnu vit ikki

TÁ tjak tók seg upp um at avtaka einkarrættin hjá SVF, vísti tað seg bráðliga at vera stóru áhugi hjá hesum málinum, men nú sjónvarpið er í vandasjógvi letst eingin politikari um vón. Flott varð tosað um at vit skuldu hava eitt meginsjónvarp, nú monopolið fór at verða av-takið. Men so hendir ikki meira.

FØROYSKIR politikarar - allir sum ein - og uttan mun til flokkslit, mugu nú taka saman hendur og geva sjónvarpinum tann leiklut, sum eitt meginsjónvarp skal hava. Til tess er neyð-ugt við peningi og her er eftir okkara tykki einki annað at gera enn at fáa sjónvarpið væl og virðiliga á figgjariológina. Nú má og skal okkurt gerast. Vit fáa einki meginsjónvarp uttan pen-ing og tá politikararnir vilja hava eitt megin-sjónvarp, sum skal fjálga um, varðveita og menna bæði mentan og fólkaraði, sum mugu teir eisini jatta neyðugu pengarnar.

VIT halda, at politikarar úr øllum flokkunum nú mugu taka eitt felags tak fyri at tryggja sjón-varpinum neyðugu ressursirnar. Hvat vit enn halda um ávisar sendingar, persónar osfr. so er tað sjálfvan stovnin sum mentanarstovn vit eiga at hyggja at. Hann hevur ómetaliga nóg-v at siga fyri okkum sum tjóð og tí má hann nú fáast úr aftur vandasjógvinum. Gerið nú ál-vara av úttalissinum um eitt meginsjónvarp.

Viðmerking til Atla P. Dam og grein hansara í Sosialinum frá leygardegnum

Viðmerking

Axel Nolsøe skivur

Sjálvrannsakan hevur ong-antið eyðkent Atla P. Dam, fyrrv. lögmann, og tað var tí kanska í so naivt at gera sær vónir um at fáa hann til at viðganga, at hann kunni verið lopin framav, tá hann skýrir meg fyri »loddrett-an lagnar«.

Tá Atli P. Dam bjóðar mær eina »manuduktión ella vegleiðing í hvat parla-mentariska skipanin foyrir landsstýrisumboðum okk-ara«, so haldi eg ikki at eg fari at taka av tilbøðnum, hóast at vegleiðing skal vera ókeypis. Eg ivist í nytt-uni í vegleiðing frá Atli P. Dam út frá hansara roynd-um, m.a. frá 80-árunum. Greinin ber eisini bráð av at skula vera ein fongja til ein óargaligan hvølp.

Sjóðreglajl

Smæði er hann heldur ikki,

tann góði Atli P. Dam: »Niðingsgerðir«, »... oyði-leggia umdømið hjá øðrum fólki og forpesta persón-ligu tilveru teirra«, »spýggi-lig framferð«, »skuldseting um skjalafalsan«, »æru-meining«, »hunddálking« - hvør er nú »sjóðregilin, sum bert av og á er uppi í mølini og yllir grímt«?

Skjalafalsan

Landsstýrið staðfesti í tíð-indaskrivinum frá 6. juni, at umsóknin um eykajáttan, sum send var figgjarnevnd-ini, er í fullum samsvari við tað, sum eitt samt landsstýri samtykti á fundi 13. mai, og at Jóannes Eidesgaard tí fór skeivur í rættleiðing síni til figgjarnevndina og at onki hald er í ákærunum hjá Jó-annesi um at forstjórin skal hava broytt landsstýrissam-tyktina.

Landsstýrið hevur ikki lagt Jóannes Eidesgaard undir skjalafalsan. Skal orð-ingin »skjalafalsan« koma upp á tal, so er tað beint øv-ugt og hinvegin Jóannes Eidesgaard, sum í útvarpið og bløðum legði forstjóran í landsstýrinum undir at hava »sníkt orðingar« inn í umsóknina til figgjarnevnd-ina. Sambært frásøgn í bløðunum skal Jóannes so á tíðindafundi seinni hava ásað, at hann hevur mistikið seg. Nøkur bein-leiðis umbering hevur mær kunnugt tó ikki verið at sæð higar til.

Hvat viðvíkur øllum hin-

um ákærunum, so vil eg biðja Atla P. Dam um at visa mær á - og tað itókliga - hvar ella hvussu eg havi hunddálkað, ærumeitt ella verið »spýggiligur« í míni framferð imóti Jóannesi Eidesgaard.

Lógloysi

Tað er nýtt fyri mær, at eg skal hava verið á veg út í lógloysi í sambandi við at landsstýrið søkti um eyka-játtan til at byrja skipan-ina av landsfyrirskipingini.

Umsóknin til figgjarn-evndina um eykajáttan, ella figgjarnvendaraskjalid, sum tekniska heitið er, hevur mær kunnugt fingið eina umsitingarlaga fult nøktandi víðgerð í lands-stýrinum, bæði hjá forstjó-ranum og hansara starvs-fólki og á figgjar- og bú-skapardeildini. Ongin, fyrr enn nú Atli P. Dam, hevur til hendað dag við einum einasta orði nevnt at nakkað óreguligt skuldi verið inn-bygt í sjálva umsóknina.

Sum øllum kunnugt var tað eitt samt landsstýri - herundir Jóannes Eides-gaard - sum søkti figgjarn-evndina um 2,9 mió. kr., og har partar av teim 2,9 mió. skuldu fáast til vega við at flyta pening (løn til 5 fulltrúar í eitt hálvt ár) frá 4 landsstovnum - Postverki Føroya, Landsverkfrøðing-inum, Strandferðslun og TFL - til landskrivstovuna. Brævið frá Jóannesi Eide-sgaard til figgjarnvndina

snýr seg eina og aleina um hvørt landsstýrið hevur samtykt nakrar bygnaðar-broytingar ella ikki. Ongin ivi er um upphæddina, til-samans 2.928.000 kr., og ikki eitt kis um at flyting frá eitt nú Telefonverkinum skuldi verið ólógligt. So brævið frá Jóannesi Eide-sgaard bjargaði hvørki mær ella honum sjálvum undan »ólógligheitum«. Skuldi lo-gikkurin hjá Atla P. Dam hildið, so er tað aleina figgi-arnevndini fyri at takka, at lógarbrot ikki bleiv framt. Men heldur ikki figgjarn-evndin hevur gjørt vart við, at her skuldi ikki alt rugga rætt.

Tað ber ikki til at bliva við at royna at billa fólk inn, at eitt samt landsstýri, herundir umboðini hjá Jav-aðarflokkinum, skal hava søkt figgjarnvndina um út-við 3 mió. kr., uttan at hava gjørt sær sjálvum og figgi-arnevndini greitt hvat pen-ingurin skal brúkast til. Tað ber sjálvsagt til at bliva við at royna at billa fólk inn, at landsstýrismenn hjá javn-aðarflokkinum ikki vita hvat teir á landsstýrisfundi taka støðu til, samtykkja og undirskriva og søkja figgi-arnevndina um. Men so hevur javnaðarflokkurin sjálvsagt eitt problem. Og tað er vælsaktans tí Atli P. Dam er so á gosi.

Tórshavn, 17.06.96
Axel H. Nolsøe

Føroyskt/danskt í fólaskúlanum

Fø. stíllur: 1 11-tal / Da. stíllur: 12 11-tøl (10. fl. 1995)

Fø. fyrisøgn: 23 11-tøl / Do. fyrisøgn: 65 11-tøl (9. fl. 1995)

Viðmerking

Hesi forvitnisligu töluni eru at finna í uppperðini hjá Landsskúlafrýsitingini við-vikandi fráfráringarroynd-um fólaskúlans 1995.

Sambært hesi uppperð hevur bert 1 (ein) næming-

ur í øllum Føroyum fingið 11 í føroyskum stíli í 10. fl. í 1995. 12 næmingar fingi 11 í danskum stíli.

Í fyrisøgn í 9. fl. eru uml. trýggjar ferðir so nóg 11-tøl í danskum sum í fø-royskum.

Við hesum tølum sigi eg ikki, at tað er torførari at stava føroyskt enn danskt,

tí tað haldi eg ikki, at tað er, men okkurt bendir á, at móðurmálið ikki hevur ov góðar spædir samanborið við danskt.

Sjálvt um okkara skúla-fólk ikki tykja at síggja skriftina á veggnum, so havi eg tó vón um, at Fø-roya Løgting fer at gera okk-urt við »málið«, tá nýggj

fólaskúlaálóg kemur til við-gerðar á tingi.

Eitt gott hugskot hevði t.d. verið at byrjað við danskum í 4. fl. og ikki 3. fl. sum nú.

Vinarliga,

Eyðun á Borg,
lærari,
Argir